Ժ ՏԱՐԻ 2795 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 21 ՄԱՐԵՐԻ 4385 | 28 ՄԱՅԻՍ 1893 | 24 ԶԻԼԳԱՏԷ 1310 | ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	դրամական արժեք	150
» » Վեցամսեայ	» »	75
» » Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան	Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի		2
Գաւառաց թղթակցաց մասնաւոր միջնորդ	Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՅԻՍ 28/9 ՅՈՒՆԻՍ 1893

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՄԱՐԴԱՍԷՐՆ ՌԸՆՕՏՕ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Այս կիրակի Փարիզի մէջ սրտաշարժ հանդէս մը կատարեցաւ։ Ֆրանսական Լը Կօշէօ անուն առաջին լրագրին հիմնադիր Թէոֆրասդ Ռընոտոյի (Téophraste Renaudot) արձանին բացումը կատարեցաւ ի Լիւգէս փողոց, նախագահութեամբ վարչապետ Պ. Շարլ Տիւփիւիի։ Քաղաքական, ակադեմական, կրթական, լրագրական, բժշկական և այլ գիտական մարմիններն իրենց լաւագոյն ներկայացուցիչները ղրկած էին հանդիսին, և շատեր ճառախօսեցին։

Ռընոտօ, ծնած 1586ին, մեռած 1653ին, բժիշկ էր արուեստիւ։ Բայց, ինչպէս Տքթ. Պռուառտէլ իր ճառով բացատրեց, այն ժամանակի Փարիզի Բժշկական Համալսարանը խեղճ բան էր, բաղդատմամբ հիմակուանին։ Ամեն նորութիւնները կ'անգոսնէր. կ'արգիլէր ափիոնի, քինաքինայի, ծարիրի (անթիմոնի) գործածումը դեղօրէից մէջ. կը մերժէր արեան շրջաբերութեան վարդապետութիւնն։ Իւր արգելքներուն չանսացող բժիշկները կը պատուհասէր։ Արդ, Ռընոտօ, իւր գիտութեամբ, իւր խուզարկու և ճշմարտասէր մտքով, այն ժամանակի Բժշկական Համալսարանէն աւելի կ'արժէր։ Նոր գիւտերուն կը հետամտէր, և որ առաւելագոյն է՝ բժշկութիւնը ժողովրդականացնել կը ճգնէր, ժողովրդեան ստորին դասերուն, աղքատ և խեղճ դասերուն ձրիապէս ընծայել կ'ուզէր բժշկութեան բարիքները։

Ռընոտօ, բժշկութեան մասին, հեղինակութիւն կը ճանչէր միայն քննութիւնն ու փորձառութիւնն։ Հրապարակախօսութիւններ կը հաստատէ, նաև փորձառական հիւանդանոց և գիտական աշխատանոց մը, ուր աղքատներուն ձրիապէս կը նայի, և ամենէն կարօտներուն՝ դեղերն ալ ձրի կուտայ։ Դարմանատուներու կամ ձրի դեղարաններու առաջին հաստատութիւնն ինք կը հիմնէ իւր տան մէջ։ Այս բարեգործութեան կը կցէ ուրիշ մը.— Անգործներուն գործ ճարել։ Մարդու պէտք ունեցողներ իրեն կը դիմեն. Գործ խնդրողներն ալ իրեն կը դիմեն, և անոնց փոխադարձ պէտքերը գոհացնելով, ինք կը հիմնէ նաև առաջին հաստատութիւնը, կամ գործակալութիւնն որ գործ կը հայթայթէ։ Իւր այս կրկին հաստատութիւնք այսօր յոյժ ընդարձակուած և ծաւալած են քաղաքակիրթ երկրաց մէջ։

Իտալիա ճամբորդութիւն մ'ընելով, ի դարձին կը հիմնէ ժողովրդային փոխատուութեան առաջին հաստատութիւնն, աղքատ դասերը վաշխառուներու ձեռքէն ազատելու համար։ Կարօտ մարդիկ ո՛ և իցէ բան մը բերելով և գրաւ դնելով, իրենց պէտք ունեցած դրամը փոխ կ'առնէին, ու քիչ քիչ կը հատուցանէին։ Այս հաստատութիւն եւս ամեն քաղաքակիրթ երկրաց մէջ յոյժ ծաւալած է այժմ։ Ռընոտօ ապահովման ընկերութեան գաղափարն ունէր երկու հարիւր յիսուն տարի առաջ. զի երբ խեղճ մարդ մը իւր կահ կարասիքէն բան մը բերէր յանձնէր իւր փոխատուութեան դրասենեկին, Ռընոտօ ձեռքի տակէ կը քննէր կ'իմանար թէ այն կահ կարասեաց գտնուած տեղն համաճարակ կամ տարափոխիկ հիւանդութիւն կա՞յ, որպէս զի անոր պատճառաւ հիւանդութիւնն ուրիշներու չտարածի։ Այս հաստատութեան յարակից ուրիշ գրասենեակ մը կը հիմնէ ապառիկ վաճառումներու, կարասեաց և ապրանաց փոխանակութեան ու վերադիման, որ նմանապէս շատ օգտակար էր ժողովրդային դասակարգերուն, և այս կ'ըլլայ Փարիզի մէջ առաջին սրահն վաճառմանց, (անուրդի)։

Այս ամեն ձեռնարկութիւնք կը ցուցնեն թէ Ռընոտօ վերին աստիճանաւ տոգորեալ էր ընկերականութեան և համերաշխութեան ոգւով, և ո՛չ ոք իրեն չափ գործ տեսած է մարդիկ միմեանց մօտեցնելու, իրարու հետ յարաբերութեան մէջ դնելու, իրենց ամենօրեայ պէտքերն հոգալու համար, առանց իրենց վիճակին անհանդուրժելի բեռի տակ մնալու։

Աւելին կայ։ Այլ և այլ անձանց և գործոց վրայ խնդրուած տեղեկութիւններն ամենուն ընծայելու համար, Հասցէներու Գրասենեակ մը կը հաստատէ, և այս ձեռնարկութիւն իրեն խորհուրդ կը ներշնչէ թերթ մը հիմնելու, զոր կարդացողներն ինչ բանի որ պէտք ունենան՝ անոր վերաբերեալ տեղեկութիւնները պարբերաբար գտնեն թերթին մէջ։ Այս գործնական գաղափարով կը սկսի հրատարակել Լը Կօշէօ, հիմնեալ 1631ին. իւր մարդասիրական, ընկերական և գիտական գաղափարաց ծաւալման գեղեցիկ միջոց մը կ'ըլլայ թերթն։ Առաջին օրէն կը գուշակէ մեծ ապագայն որ վերապահեալ էր լրագրութեան։ Հատուածներ գրած է, զօրեղ, իմաստալից հատուածներ, ուր կը ցուցնէ թէ ինք ինչ կ'ակնկալէ լրագրութենէն, թէ մարդութիւնն ինչ պէտք է ակնկալէ լրագրութենէն։ Արձանին վրայ զինք ներկայացուցած են գրիչ ի ձեռին մամլոյ մօտիկ նստած՝ բազմութեան արձագանգներն և օրուան լուրերն ու տպաւորութիւններն հաւաքելու և խմբագրելու զբաղած։

Պ. Տիւփիւի պարզեց թէ Ռընոտօ միմինակ այն պաշտօնները կը կատարէր զոր այսօր կը կատարեն ի Ֆրանսա անօրէնն հանրային նպաստամատոյց վարչութեան, անօրէնն պաշտօնական օրագրոյն, անօրէնն ժողովրդային փոխատուութեանց դրասենեկին, և այն պաշտօնատարք որք կը հսկեն հրատարակութեան գործակալութեանց եւ պաշտօնաբաշխ դրասենեկաց վրայ։ (Այս վերջինք այս օրերս շատ կը խօսուին. զի կառավարութիւնը կ'ուզէ կարգադրել այն գործակալութիւններ կամ դրասենեակներ ուր կը դիմեն թէ գործ խնդրողներն և թէ գործաւոր կամ պաշտօնեայ խնդրողները։) Բոլոր այս հաստատութեանց գաղափարներն յղացած և ի Ֆրանսա գոնեք առաջին անգամ հիմնած ըլլալուն համար, Ռընոտօ գործնական գիտունի և ճշմարիտ մարդասէրի արդար համբաւը կը վայելէ։

Փարիզի կառավարիչ Պ. Բուպէլ յիշեցուց թէ Ռընոտօ ո՛չ միայն աղքատներն հաղորդակցութեան մէջ կը դնէր անոնց հետ որք կարող էին օգտակար ըլլալ անոնց, այլ և գործ կը գտնէր, որով պարկեշտօրէն կարենան իրենց օրապահիկը ճարել, և կը հաշուէր թէ «ապրելու համար գործ ճարելն օգտակարութեանց մեծագոյնն է»։ «Դրամի պակասութիւնն» այն դարուն մէջ իսկ դժբախտութեանց ամենամեծը կը համարուէր, և Ռընոտօ դրամ եւս ճարելու միջոցը գտաւ խեղճ դասերուն համար, տան կահ կարասիք գրաւ դնողներուն դրամ փոխ տալով։

Բայց այն ժամանակ նոր գիւտերու հետամուտ ուրիշ մարդոց նման, Ռընոտօ եւս շատ նեղութեան ենթարկեցաւ և տառապեցաւ։ Շատ բան քաշեց մանաւանդ Փարիզի Բժշկական Համալսարանին կողմէ, որ աւանդամոլ, նախանձոտ, անձկամիտ մարմին մ'էր, և 1792ին միայն ջնջուեցաւ, աւելի նոր ոգւով մարմնոյ մը տեղի տալով։ Ռընոտոյի դարուն Բժշկական Համալսարանն այս տեսակ նիւթեր կուտար բժիշկներուն անոնց վրայ ճառ (thèse) գրելու համար։

Ա.—Առողջութեան առանց վնասելու կարելի՞ է օրն երկու անգամ ձուկ ուտել։

Բ.—Սիրահարութենէ խելայեղած աղջկան մը երակներէն արիւն պէ՞տք է առնուլ։

Գ.—Նա որ մեղր և կարագ կ'ուտէ՝ գիտէ՞ չարն անգոսնել և բարին ընտրել։

Փարիզի քաղաքային խորհրդոյն ատենապետ Պ. Ալֆոնս Հումպէռ յիշեցուց թէ տասնեւեօթներորդ դարուն մէջ ի Փարիզ ո՛րքան օգտակար կազմակերպութիւն մ'ունէին բարեգործական հաստատութիւնք. «Տեսակ մը նպաստամատոյց կամ աղքատախնամ վարչութիւն կար, բայց մատակարարութիւնն ո՛րքան անօգուտ էր և բարբարիկ։ Անկարգ բարեսիրականութիւն մը, հանրային բարեսիրութեան ստուած դրամոց մսխում, ամեն կողմ ապիկարութիւն և անհետեւողութիւն. Հիւանդանոցներ կային որք վարակման բոյներ էին։ Աղքատութեանց դեղերէն ժանտախտը կը ծագէր ու կը տարածուէր, և Փարիզն ընդարձակ կոյանոց մ'դարձած էր։ Ռընոտօ ամենէն առաջ ուշադրութիւն դարձուց։ Մաք և անբուժական հիւանդանոցներուն տեղ «բարեգործական խորհրդատուութիւններն» հաստատեց (հիւանդներուն նայիլ) և ձրի դեղարաններն, որոց օգտակարութիւնը ճանչելով, այս աւուր Փարիզն անգամ անոնց թիւն եւս քան զեւս աւելցնելու ջանադիր է։ Աղէկ չէ՞ մեծ քաղաքին ամեն կողմն ունենալ այսպիսի աւանդական կեդրոններ, ուր աշխատաւորն ապահովապէս կրնայ գտնել բժիշկ և դեղ ձրիապէս, որով շատ հեղ հիւանդութիւնն իւր սկզբան մէջ կ'արգիլուի, կը բուժուի, փոխանակ ծանրանալէն ետև հիւանդանոց դիմելու, կամ մեծ ծախքով հիւանդանոցի մէջ դարմանելու այն մարդն որ եթէ պէտք եղած խորհուրդը և դեղօրայք տրուին իրեն, իւր բնակարանը քով աւելի աղէկ կրնայ նայուիլ։» Ուստի, Փարիզի քաղաքային խորհրդոյ ատենապետը մեծ հաճոյք մը կը ճանչէ զՌընոտօ, այս ճշմարտութիւններն երկու ու կէս դար առաջ հռչակելուն համար։

Տքթ. Ժիլ տը Լա Թուրէթ Թէոֆրասդ Ռընոտոյի կեանքին պատմութիւնն հրատարակած է, և 1891 դեկտ. ամսուն էր որ իւր նախաձեռնութեամբ մասնախումբ մը կազմուեցաւ, որ Պ. Ժիւլ Քլարթիի ատենապետութեան ներքև հանգանակութիւններ բրաւ, և արձանին շինութիւնն յանձնեց առաջնակարգ քանդակագործ վարպետ Պ. Ալֆրէտ Պուշէի, որ ներկայացուցած է զՌընոտօ խմբագրական աշխատութեան զբաղեալ։ Պատուանդանին ճակատը դրօշմուած է թեւաւոր աքաղաղ մը. զի իւր «հասցէներու դրասենեկին» վրայ Ռընոտօ այսպիսի կենդանի մը ձեւացուցած էր իբրև նշանակ։ Արձանը կը բարձրանայ հոն ուր՝ մօտաւորապէս՝ կը գտնուէր նոյն դրասենեակն հասցէներու։ Պատուանդանին երկու կողմերուն վրայ Լը Կօշէօի մէջ Ռընոտոյի հրատարակած ինչ ինչ գեղեցիկ խօսքերը փորագրուած են, որոց միոյն մէջ լրագրութեան ազդեցութիւնը կը յիշէ, և միւսին մէջ պարտ կը դնէ հարուստներուն վրայ՝ օգնել աղքատներուն. «[illegible]»։ Բժշկականապէս ճիշդ այս սահմանը տալով հասարակութիւն կոչուած մարմնոյն, Ռընոտօ ժէ դարու ամենամեծ գաղափարականներէն աւելի ուժգին կերպիւ կը հաստատէր ընկերային համերաշխութեան սկզբունքն։ Այսպիսի հանրօգուտ անձնուիրութեան մը աղքատութեան ու խեղճութեան տառապանաց մէջ փրկչագործ կեանքը մեծարանօք յիշեցնելու համար ֆրանսացի ժողովրդեան, Պ. Տիւփիւի յանուն ֆրանսական կառավարութեան Պատւոյ Լէգէոնի ասպետական աստիճանաւ մեծարեց Տքթ. Ժիլ տը Լա Թուրէթ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.— Պանկոքէ (մայրաքաղաք Սիամի) Լոնտոնի լրագրերուն ղրկուած տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ Սիամ պատերազմական պատրաստութիւններ կը կատարէ, Մէքոնկ գետին վրայ իւր գերիշխանութիւնն հաստատելու համար ընդդէմ Ֆրանսայի պահանջումներուն։ 30,000 զօրք հանել կ'աշխատի։ Սիամցի երկրագործներ որք շատ ժամանակէ ի վեր պատերազմ տեսած չէին և արդէն պատերազմիկ ժողովուրդ չեն, գաղթական կ'ըլլան, որով այն կողմեր տիրող անհանգստութիւնն աւելցած է այս օրերս։ Յայտնի է թէ Ֆրանսացւոց մեծ հոգն Աննամի սահմանագլխոց վրայ ապահովութեան յանձնումն է։ Սիամցիներու նոր սերունդը Մէքոնկի խնդրոյն համար պատերազմ բանալու համամիտ է։ Սիամի թագուհին որ մեծ ազդեցութիւն ունի և իւր եղբայր, ինչպէս եւ արքային գործոց նախարարն այս կարծիքէ են։ Բայց իշխանք եւ հին դերպաշտանաց ներկայացուցիչք հաշտութեան կողմն են։ Սիամի կառավարութիւնը Սինկաբուրի մէջ շատ մը զէնք և ռազմամթերք գնած է, և Բաք-Նամէ վեր գետը Ֆրանսացւոց առջեւ փակելու խորհ կ'ընեն Սիամցիք։ Ֆրանսացիք կը կարծեն թէ Անգլիացիք կը թելադրեն Սիամցիները։ Կ'ըսուի թէ այս կողմէ բաւական դրամ կը պատրաստուի Ֆրանսայի։

ՌՈՒՍԻԱ.—Մեթոտիստ (տեսակ մը բողոքական) աղանդին դէմ ձեռք առնուած միջոցները փափաքելի արդիւնքն ունեցան։ Շատ մը Մեթոտիստներ վերադարձան ի գիրկ ազգային օրթոտոքս եկեղեցւոյ։ Քիեւէն կը ծանուցուի թէ նահանգին քանի մը գաւառաց մէջ ամբողջ շարժում մը կերպին դրացեցին ընդունելու այն Մեթոտիստներ որք կը դառնային օրթոտոքսութեան։ Այս առթիւ ի Քանեւ ժողովրդային մեծ հանդէսներ եղան, երբ 130 Մեթոտիստք, քանի մը պետերով հանդերձ, յետս կոչում ըրին, և անոնց օրինակին հետեւեցան ուրիշ շատեր։ Գէթ այսպէս կը հաստատեն ռուս եկեղեցականներ։

ԼՈՆՏՈՆԻ Ֆրանսական դեսպանը դեռ չյանուանեցաւ։ Պ. Տըքէլ, որ իւր արձակուրդը կարճելով Վիեննա դարձաւ, կը հերքէ այն հռչակը որ իւր անունը կը ծանուցանէր ի Լոնտոն։ Ֆրանսայի դեսպաններէն ո՛չ ոք իւր արդի դիրքը թողլով Լոնտոն երթալ կ'ուզէ. զի Ֆրանսական մամլոյն մէկ մասը Ֆրանսայի ներկայացուցչին կողմէ զօրեղ գործունէութիւն մը կը պահանջէ Լոնտոնի մէջ, և նախկին Ֆրանսացի դիւանագէտներ չեն յուսար այս պահանջման գոհացնել։

Պ. ԲՈՆՏԵԱՆ օրուան մարդն է նորէն, իւր ճառով զոր արտասանեց ի Թուլուզ, և որով պետական մարդու ձիրքեր ցոյց տուաւ։ Զարմանալ հանրապետական, Պ. Բոնտեան կը յորդորէ իւր հայրենակիցներ սիրով ընդունիլ Հանրապետութեան մէջ այն Աջակողմեանները որք Պուրպոնեան, Օրլէանեան կամ Պոնաբարդեան գերդաստանները վերահաստատելու գաղափարը թողլով՝ հաստատեալ դրութեան կը յարին։ Իրաւ, այսպիսեաց յանձնելու չէ Հանրապետութեան վարչութիւնը, բայց Հանրապետութեան մէջ անոնց տեղ բանալու է, բռնելով ուղղամիտ և ներողամիտ քաղաքականութիւն մը։ Ֆրանսական Պետութիւնն այժմ ամեն կրօնքին դաւանութիւնները նոյն կարգին մէջ կը դնէ, և իւր պաշտօն պէտք է ըլլայ կրօնային վէճերն արգիլել, խղճի ազատութիւնն յարգել տալով։ Նոյն չափաւոր ոգւով Պ. Բոնտեան պարզեց իւր գաղափարներ աշխատութեան և դրամագլխոց խնդիրներուն վրայ։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ խօսքերն երէկ յիշեցինք, Տանցիկի Հիւսարներու հացկերոյթին մէջ արտասանած։ Կ'արժէ յիշել գնդապետին ալ խօսքերն որոնց պատասխանած էր Ն. Կ. Վեհափառութիւն։ Այս քաջ սպայն ըսեր է. «Մեր նիզակներուն և մեր սուրերուն ծայրերը միշտ սրուած են, միշտ պատրաստ են, և եթէ պատերազմի ձայնը լսուի, գիտենք պիտի խօթենք մեր թշնամեաց սիրտերուն ու մարմիններուն մէջ։» Ֆրանսական թերթ մը կը գրէ թէ «Այս տեսակ խօսքեր կարդալն անգամ սոսկում կ'ազդէ մարդուս»։

ԱՆԳԼԻՈՅ կառավարութիւնը սիրով տուաւ Պ. Բաստէօրի խնդրած արտօնութիւնն՝ Հնդկաստան գիտնական մարմին մը ղրկելու համար, որ պիտի ուսումնասիրէ կայծակ կամ անծայլ կոչուած (anthrax, ...) հիւանդութեան կամ վէրքին պատուաստը. զի այս հիւանդութիւն, հնտախտի պէս շատ կայ Ասիոյ այդ կողմեր։ Անգլիական իշխանութեանց կողմէ ամեն դիւրութիւնք պիտի ընծայուին Պ. Բաստէօրի ներկայացուցիչներուն։

ՓԱՐԻԶԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ վրայ կատարեալ յուսահատութիւն կը տիրէ։ Օսմ. հրապարակներն ոչ սակաւ ցնցուած են ֆրանսական երկաթուղիներու պատրաստութեամբն երեւան կ'ելնեն գանձային վիճակի դժուարութիւնք. մէկ միլիառ փր. փոխառութիւն մը անխուսափելի կը թուի։ Այնուհանդերձ, Ֆրանսայի պետական արժեթուղթք օր քան զօր կը բարձրանան։ Պաշտօնական—Նըվերժերոյ հաւաստիացուածը իբրև գերագոյն միջոց, կառավարութիւնը շատ չանցած պիտի ձեռնարկէ 4½ % տոկոսաբեր արժեթուղթերն 3 %-ի վերածել։ Վեց միլիառ փր. թուղթեր ձեռափոխութեան պիտի կրեն։ Ասկէ մեծ շահ կայ ֆրանսական դրամատանց համար, որք, հետեւապէս, փութացնելու համար այնպիսի կարեւոր գործողութիւն մը գէթ ի վեր կը քշեն ֆրանսական թուղթերն. այնպէս որ կառավարութիւնն ա՛լ չյապաղեցնէ 4½ %-ին փոփոխումը. զի ո՛րքան բարձր ըլլան պետական թուղթերն, այնքան աւելի դիւրին կ'ըլլայ նոցա ձեւափոխութիւնը։

Ի ՓԱՐԻԶ, օրուան դիւցազունք են երկու խաբեբայներ, որք բաւական ժամանակէ ի վեր իշխանական կեանք մը կը վարէին իրենց գողութեանց շնորհիւ։ Բարիզօ անուն անձն, երբ 18 տարեկան, յաջո-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (30)

ԼՈՒԻ ԺԱՔՕԼԻՕ

ԻՒՋՕՐԻ ՋԱՂԱՑՔԻՆ ՈՍԻՐԸ

Գ.

ՖՕՆՏԷՔԻ ԴՂԵՍԱԿԸ

Ժամանակը, այս մեծ մխիթարիչը, որ վերջապէս մեղմացուց ամենուն վիշտը, տակաւ առ տակաւ, առանց մոռացում բերելու, քիչ մը շուք ձգած էր անցեալին տխրութիւններուն վրայ։

Սոֆի տը Ֆոնդէզ մեծցած էր իր երկրորդ մօր, տիկին տը Ներթանի գորովագին և արթուն աչքին տակ. տարիներն անցած էին հանդարտ և անդորր, հին դղեակին մէջ, ամենքին բաշխելով կատարելագոյն երջանկութիւնը զոր կարելի ըլլայ երեւակայել։ Զօրավարը ծերացած էր առանց բան մը կորսնցնելու իր առողջութենէն և կորովէն։ Տիկին տը Ներթան իր քառասուներեքորս տարիները կը կրէր շնորհքով ու հմայքով գեղեցկութեան մը զոր ոչինչ եկած է աւրել։

Սոֆի տը Ֆոնդէզ տասնըչորս տարուան պիտի մտնէր, և Թէոտոր տը Ներթան, որ քսանըմէկը կը լմնցունէր, շրջանաւարտ կ'ելլէր Սէն-Սիրէն։

Վեց չաբաթ չեզած դղեակ պիտի դառնար ուսմունքով։

Տարօրինակ աղջիկ մըն էր Սոֆի տը Ֆոնդէզ։

Փոքրիկ, սպիտակ, այն անփայլ գոյնով որ միայն Արեւելքի մէջ կը գտնուի, քիչ մը մութգոյն խարտեաշ գեղեցիկ մազեր ունէր, որք կարծես թեթեւապէս ծածկուած էին սակայն եղեամով, բան մը որ մոխրագոյն ցոլքեր կուտար անոնց. գլուխը շնորհունակ ձուաձեւ մըն էր, սեւ խոշոր աչուըներ ունէր որք անհուն անծայր էին, նփիննսագոյն ընքուիներով ու թարթիչներով. իրենց ձեւին ազդեցութեամբն իսկ այս աչուըներ միշտ կիսաքող և մեղկաբոյր էին. պատեն պատեն, երբ սեւեռուն ըլլային, երկու պրտեւանունքներուն մէջէն տրփոտ փայլակ մը կ'անցնէր գոզցես, նայուածքին մէջ մութ պղպջատի շողեր, զոր անկարելի է մոռնալ անգամ մը տեսնելէ ետք։

Բանիւ մը կարելի չէր նկարագրել խորհրդաւոր ձգողութիւններով առլի այն դիւթիչ ազդեցութիւնը զոր առաջ կը բերէր սեւաչուի այս խարտեաշագեղ աղջիկը, կամ խարտեաշ մազերով այս թխորակ օրիորդը, ինչպէս որ կ'ուզէք, վասնզի անոր վրայ միացած էր այս երկու տիպարներուն էն փափուկ, էն մեղկ, էն զգայնիկ պատկերը։

Զայն տեսնելով կը հասկցուէր թէ ծնած էր սիրելու համար, թէ սէրը միակ երազն էր անոր, միակ զբաղումն անոր սիրտին, միակ նպատակն անոր կեանքին։

Ծաղիկներ կան որք հոտաւէտելու համար կը ծնին ու կապրին միայն, կիներ կան որք սիրուելու համար միայն կը ծնին։

Եւ յետոյ այս ամենուն հետ ճշմարիտ կնոջ մը բոլոր հրապոյրները, բաղդ, բարի, անձնուէր, ոսկի սիրտ մը, ամեն տառապանքներու կարեկցող, ամեն թշուառութիւններ մխիթարել երազող. իր դաւակը կորսնցնող մօր մը վիշտին պարզ նկարագրութիւնը տխրութեան անդունդներու մէջ կը մխրճէր զինքը, ժամերով կուլար ուրիշներու դժբախտութիւններուն վրայ. շատ դէշ բան մը եղաւ երբ տասնըչորս տասնըհինգ տարեկանին իր ձեռքն ինկաւ Բօլ և Վիրժինին. Պէռնարտէն տը Սէն-Բիէռի անմահ գործին ընթերցումն աւարտելով և տեսնելով Բօլի հեք սիրուհիին եղերական վախճանը, այնքան լացաւ հեծեց որ քիչ մնաց հիւանդանար։

Այդ վայրկեանէն սկսեալ կին էր եղած և սկսաւ զգալ իր սիրտին բաբախումը անորոշ կերպով մը. դիտելով հօղմավար ամպերը որք կը վազէին երկինքին վրայ, բարձրաբերձ կաղամախիները որք, մթնելուն, կը նմանէին ճամբուն եզրը կեցող ուրուականներու, Պիրէնեան մեծ անտառներուն լռութիւնը, հեղեղներուն մռունչը, թռչուններուն դայլայլը, իր պարտէզին ծաղիկները, մինչեւ այն մանկական ապուշները զորս կը մեծցունէր իր պատուհանին վրայ, ամեն բան կարծես նոր լեզու մը կը խօսէին իրեն որք տարօրինակ զգայութիւններով կը լեցնէին զինքը։

Երբ դիպուածով իր երկու աղաւնիները իրենց փոքր կտուցները միացունելով, գրպար կը համբուրէին իր աչքեւ, տխրապէս տարօրինակ կուտար իրեն, և ժամերով կ'երազէր... ի՞նչ, չէր գիտեր տակաւին, բայց կ'երազէր, և այս երազը, զոր չէր գիտեր ուր սեւեռեր, երբեմն սփոփութիւն մը կուտար իրեն, զոր լի կը գտնէր գիւթութեամբ, լալու չափ կը յուզուէր առանց խոկալէս գիտնալու լալուն պատճառը։

Ամեն գեղատի աղջիկներու պէս ունեցաւ իր մանկային սէրը. տասնըհինգ տասնըվեց տարու զրացի տղայ մը օրին մէկը ծաղիկներ ընծայեց իրեն ըսելով թէ զրաւ բանած էր ամենէն գեղեցիկին տանելու զանոնք. մանկամարդ աղջիկը ժպտեցաւ, անոր երեսը նայեցաւ և զգաց սիրտին թեթեւ բաբախումը. այն օրէն ետքը, երկուքն ի միասին սկսան երազել, իրարու ըսել այն հազարումէկ ոչնչութիւնները որք՝ սիրոյ անուշ այբուբենը հեգելու սկսող տղոց ուրախութիւնը կը կազմեն։

Զօրավարն ու կինը անոնց կը նայէին իբրեւ տղայ և բնաւ հոգ չէին ըներ։

Սակայն մէկ երկու տարի իրենց յարաբերութիւնը սահմանափակեցաւ ձեռքի սեղմումներու, իբրիկունը՝ ուշադրեակներուն տակ, երկար խօսակցութիւններու մէջ. եթէ երկուասարդ սիրահարը եօթը ութը տարու մեծ ըլլար Սոֆիէն, թերեւս անոր առաջին և միակ սէր ըլլար, բայց բնութեան մէկ օրէնքը կայ զոր մարդ երբէք չի ջնջեր, ուրուն ամեն ոք կ'ենթարկի առանց միտքէն անցունելու։

Կինը կին է տասնըհինգ տարեկանին... տասնըհինգ տարեկանին՝ բնութիւնը որ մայր ըլլալու համար ամեն պէտք եղած բաները տուած է իրեն, մեղմիւ կը մղէ զայն իր դերը խաղալու. ամենէն արբենին՝ իր առաջին և գաղտնի խանդին մէջ ընդ աղօտ կը նշմարէ միշտ սիրահարին պատկերն ու պատկերն այն մանկան որ օր մը չէ օր մը պիտի ծնի իրմէ, բնազդի պէս է. տեսէք դեռահաս աղջիկները, վեց տարեկանէն իսկ մայր կը ձեւանան, կ'օրօրեն, կը խանձարրեն, կը քնացունեն ստուարաթուղթէ կամ մեղրամոմէ պէպէկ մը։

Տասնըվեց տարեկանին, առանց հասկնալու, երթալով հոն ուր բնութեան գաղտնի օրէնքները կը մղեն զինք, կուզեն օրօրել ճշմարիտ տղայ մը։ Ուստի չի կայ ճշմարիտ սէր, յարատեւ սիրտ քան այն որ կը վերանորոգի բեղմնաւորութեամբ։

Մայր ըլլալը գերագոյն նպատակն է ամ կը ձգտի կինը. մինչեւ այն ատեն ճշմարտապէս չի սիրեր, իր կեանքին բոլոր ուժովը կը փարի անոր միայն որ զրաւելով իր սիրտը, կուզայ ամբողջացունել զայն, մանկան մը սիրովը լեցունելով անոր սիրտը։

Զիկայ ռէալական սէր առանց օրօրոցի մը, որ ռէալական կայն է։

Սէրն ուրիշ նպատակ չունի եթէ ոչ զաւակը... երբ զաւակը չի ծնիր, սէրը կը մեռնի՞։

Եւ տասնըհինգ տարեկանէն սկսեալ ծաղկատի աղջիկն ունի այս ըղձանքները, առանց պատճառն որոնելու. ծաղիկն է որ կը ծաղի, անգիտակից՝ հովիկին ամեն փչումներուն, սպասելով բեղմնափոշիին որ պիտի հանդարտէ իր եռանդը, և կարօղ պիտի ընէ զինք խաղալու իր դերը բնութեան տիեզերային նուագահանդէսին մէջ որուն ընթերցը շատ պարզ է. «Սէրը վերարտադրումն է»։

Վեհ նպատակ մը կը բարձրացունէ, կ'ազնուացնէ սիրտերը եւ կը բարոյացունէ ամուսնութիւնները։

Ուրեմն տասնըհինգ տարեկանին՝ կինը պատրաստ է իր դերը կատարելու։ Ընդհակառակը, էրիկ մարդը քսանըհինգ տարեկանին միայն։

Բայց ձեռքի այս առաջին սեղմումները, իրիկունը, պուրակներուն ներքեւ արձակուած այս առաջին հառաչանքները, ընծայուած եւ ընդունուած այս ծաղիկները, այս համբոյրները որք անմեղ մնացած են՝ չեն կորսուիր երբէք, սիրոյ այս խաղերը գրեթէ կը պատրաստեն կինն իր կեանքին երկրորդ շրջանին, ուր պիտի սիրէ տարփանքով, եթ անձն ուրախութեամբ պիտի տայ, ինքզինքը պիտի նուիրագործէ երջանկութեամբ, և պիտի միացունէ տրփանքով, անձնուիրութեամբ, անձնուրացութեամբ, պարտականութիւններով և արբագին վայելքներով շինուած սէր մը, իր սիրտին մէջ պիտի միացունէ ե՛ւ հայրը ե՛ւ տղան։ Սոֆի տը Ֆոնդէզ կարծեց թէ պիտի մեռնէր այն օրն ուր իր անտիական սիրահարը ստիպուեցաւ Փարիզ ուղեւորել իր ուսումն աւարտելու, բայց մարդ չի մեռնիր սէրէ մը որ նուիրագործուած չէ վայելումէ. տանիլ այն ատեն միայն կը չորնայ երբ պտուղները տայ։

Եւ յետոյ կնոջ սիրտին մէջ կայ պէտք մը պաշտպանութեան և քնքշութեան միանգամայն, զոր սիրոյ առաջին համբոյրէն ետքը միայն կրնայ պահանջել սիրահարէն։

(Շարունակելի)

գած էր 125,000 ֆր. չորթել և Պելժիա ապաստանիլ: 1889ի Արտախտաձանդէսէն հրապուրուած, Փարիզ կը դառնայ, ուր անմիջապէս քանտ կ'առաջնորդուի և 15 ամիս հոն կ'անցունէ: Բանտէն մեկնելուն, Օկտօ անուն աղջկան մը հետ կը ծանօթանայ, և իրենք իրենց խլխանական տխուզութներ տալով, շքեղ ապարանքներ, գեղեակներ և օթօմոպիլներ կը պտըտին իբրև վարձելու նպատակաւ, և կը չատանան իրենց ձեռքն անցած արժէքաւոր նիւթերը կողոպտելով: Այս չահաւոր զբաղումով տարին 80 հազար ֆրանքի չափ կը վաստէին: Օրիորդ Օկտօյի պաշտօնն էր իր բազմակողմանի հազուստներուն տակ ծածկել գողօնն, և երբ ձերբակալեցաւ, իւր վրայէն գանուեցան ծանրագին վարագոյրներ, բարձի երեսներ բանուած, վերմակի երես, ժամացոյց, աշտանակ, յախճապակեայ անօթներ: Այս չարժուն վաճառանոցն երկու տարւոյ բանտարկութեան դատապարտեցաւ, և իւր ընկեր՝ հինգ տարւոյ:

ՏՈՍԻԱԼԻ ՊԱՏԻՒՐ

Ի ԿԱՒԿԱՍԻԱ.— Տփղիսէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ ահաւոր եղեռն մը, որ Կաւկասիոյ փոքրիկ քաղաքի մը մէջ տեղի ունեցած է:

Տաղիստանի նշանաւոր ընտանիքներու պատկանող երկու եղբայրներ,—Բինալ Պարկրամ—Պէկ-Թէկնիպէկով և Բինալ Մ. Բէլպարայ-Ալիքբեր օղլի, մի քանի օր յառաջ Մոսքուա կ'երթային, կայսերական պահակազօրաց կարգերուն մէջ մտնելու արտօնութիւն ստանալու համար, ինչպէս կան ուրիշներ իրենցմէ: Կանգ կ'առնուն ի Պարվա, ուր ոստիկանութիւնն արժանապէս կը հիւրընկալէ զիրենք: Խօսակցութեան մէջոցին, Պարկրամ Պէյ անարգական խօսք մը կ'ընէ Մ. Բէլպարայ պէյի մէկ ազգականին կամ ազգականուհւոյն վրայ, և հետեւապէս այս վերջինն ապտակ մը կ'իջեցնէ: Ակնթարթի մը մէջ, Պարկրամ Պէյ դաշոյնը քաշելով իւր հակառակորդին կուրծքը կը խօթէ մինչև կոթը: Միւսը դեռ հոգին չփչած, ըեվոլվերը կը քաշէ և Պարկրամ պէյին գլխուն կը պարպէ: Այս կըրկին ոճիրք այնքան չուտ կը գործուին որ ոստիկանութեան ուրիչ գործ չի մնար բայց եթէ երկու դիակները Տփղիս ղրկել:

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Երէկի թիւով հրատարակեցինք Քաղաքական Ժողովոյ չորեքշաբթի օրուան նստին անօրինութիւնները: Այսօր ևս կը հրատարակենք հետեւեալներն որք նոյն նստին մէջ տեղի ունեցած և մեզ հաղորդուած են:

Մուշէն հաղորդուած տեղեկութիւնք կը ծանուցանէին թէ գաւառական վարչութեան կրկին ժողովները ձեռնթափ եղած են պաշտօնէ: Ժողովս որոշեց հրաւիրել զիրենք որ չարունակեն իրենց պաշտօնն և հոգ տանին վիճակային գործոց բարեկարգութեան:

Արաբկիրի գաւառական վարչութեան կողմէ ուղղեալ յայտագիր մը ծանուցած էր թէ քաղաքին մայր եկեղեցւոյն՝ Ս. Յարութեան տաճէն ի վեր հարկ եղած է փակել, քննութեամբ հաստատուելով որ շէնքին առաստաղը փլչելու վտանգի մէջ կը գտնուի, և խնդրած էր պէտք եղած անօրինութիւնն, որպէս զի կարելի ըլլայ նոյն նորոգութիւնը կատարել, փոխելով տանիքի ձեւն և ապահովելով շէնքին հաստատութիւնը (*):

Մալաթիոյ գաւառին վերջին երկրաշարժին պատճառաւ նաև Հիւսնիմանսուրի թեմն աւերմանց ենթարկուած և տեղւոյն ժողովուրդն հանրագրով մը խնդրած էր որ իրենց ալ անմիջական օգնութիւն մատուցուի: Ժողովս հարկ եղած միջոցները սահմանեց, որպէս զի նպաստի գումար մը հայթայթուի ընդհանուր և ուղարկուի արկածելոց:

Զարդարեան Ֆթթալաճեանատուն-գրատունն հրապարակ հանեց ՊԻՐՈՆՃԵԱՆԻ մեծադիր լուսանկարը, բաւական վրայ, յատկապէս պատրաստուած՝ շրջանակի մէջ առնուելու համար:

Ողբացեալ երգիծաբանին տաղանդն յարգողներն անշուշտ պիտի ուզեն մէկ մէկ հատ ունենալ այս լուսանկարէն:

Գին 10 ղրուշ

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
29 Մայիս 1893

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՄՈՌՑՈՒԱԾՆԵՐ [Խմբագրական] — ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊ
ԻՄ ՍԷՐՍ (Նորավէպ) — ՏԻՐԱՆ ՉԷԼԷՔԵԱՆ
ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԻՄ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ — ՀՐԱՆԴ
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՔ
Մանիշակը — Նրագի պէս — ՎԱՀԱՆ ՄԱԼԷԶԵԱՆ
ԶԱՌՈՒՂՈՆ [Գողի պատմութիւն] — ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊ
ԳԵՂԱԵՈՒԵՍՏԻ ԱՇԽԱՐՀԷՆ — Ե. ԱՐԵԱՊԵԱՆ
ԱՌԱՆՁՆՈՒԹԻՒՆ [Քերթուած Ֆրանսուա Քօբէի] — Թարգմ. ԿԱՐՕ
ՇԱԲԹՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ծ. Խ. Այս մասին մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդած էր Արաբկիրի մեր թղթակիցն իր մայիս 11 ի նամակաւ զոր հրատարակեցինք չորեքշաբթի օրուան թուով:

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԻԱԼ ՀԱՍՏԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 28 Մայիս

Արձանը ընդհանրապէս մարմարինէ կը շինուի, բայց զայն արձանի փոխաձեւելու համար՝ վարպետին ձեռքն ու գործիքը պէտք են: Բանաստեղծ, երաժիշտ, պատկերահան և դերասան, վերջապէս որ և է ճարտար արուեստաւոր մ'ալ մարմարին կը ծնի եւ վարպետի մը ձեռքն ու գործիքը՝ նորա արձանական յատկութիւնը երեւան կը հանեն. բարեյիշատակ Դուրեան՝ իբրև բանաստեղծ և ողբալին Ադամեան՝ իբրև դերասան՝ ո՛չ մարմարին, այլ և բնութեան ձեռքովն ու գործիքովը կատարեալ և անթերի արձաններ ծնած էին, երկուքն ալ վարպետի օգնութեան անկարօտ, միայն ժամանակի պէտք ունէին հասունանալու և ի կատարելութեան հասնելու համար. Ադամեան հասաւ այդ փառաց գէնիթին, իսկ Դուրեան ո՛չ, սա միայն բանաստեղծ մեռաւ. դեռ նոր սկսեր էր թատերական երկերու որք բարձր ու դժուար են քան բանաստեղծութիւնը՝ մարդ կրնայ ջանքով և աշխատութեամբ երաժիշտ, բանաստեղծ և պատկերահան ըլլալ, բայց թատերագէտ հեղինակ երբեք, սա պէտք է ծընած ըլլայ. այս ծիրքով ծնող հեղինակի տաղանդը իւր առաջին անգամ գրած մէկ մենախօսութեան կամ զաւեշտին մէջ խակոյն կը փայլի, բայց կատարելագործութեան համար ժամանակի կարօտ է. այդ բարեբաղդութիւնը չունեցաւ Դուրեան. ի՞նչ ընէր մահուան դէմ. միայն իւր մէկ քանի թատերական գործերը որոնց մէջ թատերական տաղանդի ցոլացումներ կան, բայց անկատար, ասոր համար մեզագրելի՞ է արդեօք Դուրեանի յիշատակը, երբէք:

Այո՛, Թուրբոն կամ Թըղթածին թատերերկը ունի իւր թերի կէտերը թէ նիւթի և թէ կապակցութեան կողմանէ, բայց ո՞վ չգիտէր թէ այդ գործը բարեյիշատակ հեղինակին առաջին թատերական երկն էր. ինչ՞ը պիտի ի լոյս բերէր, եթէ վաղահաս մահը մեզ չզրկէր այդ բարձր տաղանդէն:

Այո՛, ևս բսած եմ թէ սոյն թատերական երկը ի յիշատակ այդ մեծ հանճարին ի բեմ հանելը այնչափ մեծ պատիւ չբերեր, բայց չէմ Ներէշչյոյնէր չեմ բսած. նախ թէ ինձ ի՞նչ, հասարակութիւնը պիտի դատէ գործը. երկրորդ՝ ես միշտ պիտի վճարուիմ: Ես առաջին օրը Պ. Պալենցի բսած եմ որ այս գործը «շլէո»-ը մը կուզէ, եւ իրօք ալ այնպէս է. այս ալ չվիրաւորեր հանճարաւոր բանաստեղծին վարկը, վասն զի լաւ գիտեմ որ եթէ ինքն ալ կենդանի ըլլար՝ նոյնը պիտի խոստովանէր եւ ընէր:

Մ. ՄՆԱԿԵԱՆ

Ծաղիկի վաղուան թիւը կը պարունակէ հետեւեալները.

Առաջնորդող յօդուած. Անդրադարձ շրջան, Ա. Ա. Սուրէնեան.—Նամակ առ Խմբագրութիւն, Եղիա Տէմիրճիպաշեան. Դիտողութիւն՝ Ա. Ա. Սուրէնեան.—Նամակ Ա. Մ. Գարագաշեանէ առ Եւտերպէ.—Մանկանց խորհրդապահը, Եղիա Տէմիրճիպաշեան.—Երգողներ Ց. Թ. Արամեան.—Հրաւէր ծովուն. Քէն ծովուն [Բանաստեղծութիւնք], Եւտերպէ.—Թղթակցութիւնք Սեբաստիայէն, Տարսոնէն եւ Մոսկուայէն.—Կտակային տրամադրութիւնք (պաշտօնական,—Խօսակցութիւն բժշկին. Կարմրախտ, փորլուծ, կապոյտ ճագ, եւ այլն, Յ. Թ. Հինտլեան.—Լուսատու կենդանիք, Թ. Քիւբէլեան.—Վիրաւորից Թըռչունք, Յ. Մ. Ազնաւուրեան.—Դումզարուի խըրճամիտ բժիշկը:

Ծաղիկի տարեկան բաժանորդագինն է 50 ղրուշ: Դիմել առ Տնօրէն-Հրատարակիչն Յ. Գ. Փալագաշեան, Կ. Պոլիս, Պանչէ-Գաբու, Շէյխ-Իւլ-Իսլամ խան:

Լրագրավաճառաց քով կը ծախուի հատը 40 փարա:

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Սուրիոյ նահանգին կեդրոնական Նախիզ անուանեցաւ Էլհաճ Ահմէտ Խուլուսի էֆէնտի, նախորդ գաւառաւոր Մեսինէի:

Պրուսայի Ալյալըք գաւառակին Նախիզ անուանեցաւ Հասան էֆէնտի, Նախկին Նախիզ Սաֆիթի:

Չորրորդ կարգի Միճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Աֆրիոնիպոլսոյ երրորդ կարգի ոստիկանութեան գօմիսէր Մէհմէտ Արիֆ էֆէնտիի:

Լիուայի ոսկի շքադրամ՝ կայսերական և աւազակներ հալածելու պաշտօն ունեցող Թէրիգ Էտհէմ փաշայի:

Ի Բ. ԴՌՌՆ.—Աւստրիական դեսպան Պառոն Ֆօն Քալիչէ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. Խորհրդականին հետ:

— Պուլկարաց Գեր. Էկզարքն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ:

Ն. Գերապատուութիւն յետոյ Ալլիյէի պաշտօնատունն երթալով տեսակցեցաւ Արդարութեան Նախարար Վսեմ. Րիզա փաշայի հետ:

ՄԱԼԻՑԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ինկաւ գումարուեցաւ և զբաղեցաւ նիւթական խնդիրներով: Յանձնաժողովը կը կազմէին Ելմտական Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշա, Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Վսեմ. Թէվֆիգ փաշա և այլք:

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆ Սըր Ֆրանք Քլարֆ Ֆօրտ, որ մօտ օրէն արձակուրդով կը մեկնի մայրաքաղաքէս, նախընթաց իրիկուն հացկերոյթ մը տուաւ, որուն ներկայ էին սպանիական, հոլանտական և շուէտական դեսպանք՝ ընտանեօք, Պ. և տիկին Մաքս Միւլլէր, և ուրիշ քանի մը հրաւիրեալներ՝ դեսպանական մարմինէն:

ՔԷՆԴ ԶՕՐԱՎԱՐՆ առջի օրը Սկիւտարի անգլիական գերեզմանատունը այցելեց և միջօրէին Թնդանօթարանի վերատեսուչ Զէքի փաշայի հետ ճաշեց: Երէկ առաւօտ զօրավարը Պոլսոյ կողմն անցնելով, այցելեց պատմական վայրեր և իրիկունը մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով ի Լոնտոն:

ՕՍՄ. ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Ռուսական կառավարութիւնը Ս. Սթէնիկով պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Ելմտական Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի: Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը:

ՄԱՔՍ ՄԻՒԼԼԷՐ.—Օքսֆորտի համալսարանին ուսուցիչ Պ. Մաքս Միւլլէր և իւր կինն առջի օրը կայս. պալատ գնացին և սեննէքալետայ միջոցաւ իրենց յարգանքները մատուցին առ Վեհ. Սուլթանն:

Պ. Մաքս Միւլլէր ու կինը՝ կայս. թիկնապահի մը ընկերակցութեամբ, երէկ երկրորդ անգամ ըլլալով այցելեցին կայս. թանգարանն և գնահատեցին թանգարանին հարստութիւնն ու կանոնաւորութիւնը:

ՀՆՏԱԽՏ.—Պասրայի կուսակալութիւնն հեռագրած է թէ մայիս 25ի առաւօտեան ժամ 3էն մինչև 26ի առաւօտեան ժամ 3ը, Պասրայի մէջ հնտախտէ հինգ անձեր բռնուեր և ասոնցմէ ու առաջուան բռնուողներէն տասը մահեր պատահեր են:

ՀԱՍՈՒԹԻՑ ԳԱՆՁՈՒՄ.—Ջեռնհաս իշխանութիւնն որոշած է որ կառավարական հասոյթները գանձելու ու ծախսելու պատասխանատուութիւնն պատկանի նահանգաց ելմտական պաշտօնէութներուն՝ կուսակալաց և կառավարիչներու հսկողութեանը ներքեւ դրանելու պայմանաւ: Բ. Դուռը հաղորդած է զայս բոլոր գաւառաց:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ Անկելանոցի կառուցման համար կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ ամեն ջանք ի գործ դրուելով, որոշեալ պայմանաժամէն՝ այսինքն երկու տարիէն աւելի կարճ միջոցի մը մէջ կատարուի, որպէս զի աստ անդ թշուառ վիճակի մէջ գտնուող անօք և անօգնական անձինք ժամ առաջ պատսպարուին:

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը՝ կայս. սոյն Իրատէին վրայ, իւր ներկայութեամբ կոչած է այդ շէնքին կառուցումը յանձն առնող ճարտարապետ Վասիլաքի էֆէնտին և հաղորդած է կայս. սոյն Իրատէն:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Ռատօլէն Իշխանն՝ ընկերակցութեամբ ընդհ. հիւպատոս Պ. Ժիլլէթի երէկ այցելեց գերմանական Լեւանդեան-Վէրէյնիւ ընկերութեան ցուցահանդէսն որ քիչ ժամանակէ ի վեր հաստատուած է ի Ղալաթիա, Բէժիի նախորդ շէնքին մէջ: Մեքենայներու և գերմանական ճարտարարուեստից նիւթերու այս ցուցահանդէսը մեծապէս հետաքրքրեց բարձրաստիճան այցելուները:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ.—Մայրաքաղաքիս ու շրջակայից անցեալ 1308 տարւոյ կալուածական տուրքն այս տարի 579,600 ղրուշ աւելի եղած է՝ կալուածներու այցելէն, փլչելէն և տրոց քանակութեան վրայ եղած բարեփոխութեամբ յառաջ եկած պակասները հանելէ յետոյ: Եղած բարեփոխմանք արձանագրուած են և յետ այսօրիկ տուրքերն բստ այնմ պիտի գանձուին:

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱ.—Ստամպուլ կը հերքէ երէկի թերթ լրագիրներէն առնուած այն լուրը, թէ Օսմ. Պանքան որոշած է այլ ևս չկտրել մասնաւոր պանքաներու և վաճառականներու փոխանակագրերը:

ԵԷՏԻԳՈՒԼԷԻ ՄԱՆԱՐԱՆԸ.—Ցաուշիկայ յունիս ամսուան մէջ տեղի պիտի ունենայ Եէտի-Գուլէի մանարանին բաժնետարց ընդհ. ժողովը: Վարչական խորհուրդը պիտի առաջարկէ 100էն 6 չահաբաժին մը տալ՝ ընկերութեան դրամագլուխը կազմող բաժնեթուղթերուն վրայ, 1700 ոսկի յատկացնել գործարանի հաստատման ծախուց և 3000 ոսկի պահեստի գումարին: Մանարանին գործերը շատ յաջող կ'ընթանան: 3000 գործաւորուհիք կ'աշխատին հոն և օրական 4000 քէէֆ դերձան կարտադրեն:

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպան Քօլօպիանօ կոմսը, որ Թուրինօ կը գտնուի, մօտ օրէն մայրաքաղաքս պիտի դառնայ:

ԱՐԵՒ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ տնօրէն Պ. Կրօսօն երէկ իրիկուն Ազբ. Պոլիս ուղեւորեցաւ, ընկերութեան վերաբերեալ գործերով:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Մայիս 24ին ու 25ին Մալաթիոյ, Պէհէսնիի ու Կապան Մատէնի գաւառակաց մէջ երկրաշարժի թեթև ցնցումներ զգացուեր են, առանց ո և է վնասու պատճառելու:

ՄՈՒՐԱԽ.— Սեբաստիոյ Մէճիտիզէի ու Պրուսայի Բէժէր գաւառակներու ինչպէս նաև Աֆիոն Գարահիսարի գաւառին շրջակայքը և Եալովայի մօտ ագարակի մը մէջ մարախ երեւան եկած ըլլալով, հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են զայնս ջնջելու համար:

ԵԴԵՍԻՈՅ նորընտիր կառավարիչ Նիւզհէթ պէյ երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ:

ՊՕՆԿՕՎՍՔԻ փաշա երէկ Եէտիգուլէի Ցունաց ու Հայոց հիւանդանոցներն այցելեց և տեսնելով որ կոյուղիներուն վրան գոցուած չէ, տնօրէնութեան ստիպողապէս յանձնարարեց որ մինչև ծովեզրը վրան գոց ճամբայներ շինուին: Պօնկօվսքի փաշա նոյն կողմն ուրիշ տեղեր եւս այցելելով հրահանգներ տուաւ:

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ կը գրեն թէ նահանգին մէջ հունձքերն այս տարի գոհացուցիչ վիճակի մէջ են բաց ի ձիթապտուղէն որ անցեալ տարուընէն պակաս է: Սակայն անցեալ տարի գիները բաւական ինկած էին: Շերամաբուծութիւնն ալ գոհացուցիչ վիճակի մէջ է:

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ առաւօտ Ճամը Պօսթանի մօտ գտնուած ձիթի գործարանէն հրդեհ ծագելով, առաստաղն ու դուռը այրեցան:

ՍԲԱՐՄԱՋԷԹԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.— Արտաքին գործոց նախարարութեան Մէքթուպճի Միւնիր պէյի մեռնչնորհ տրուած էր ի Բաչա-Պաղչէ սբարմաջէթի գործարան մը հաստատելու համար: Ըստ պայմանագրութեան՝ որոշեալ հինգ հարիւր ոսկւոյ ապահովութեան գումարն առջի օրը յանձնուեցաւ Օսմ. կայս. Պանքային: Այդ գործարանը չահագործելու համար օսմանեան անանուն ընկերութիւն մը կազմուած է: Մէկուկէս ամսէն պիտի սկսի գործարանի կառուցումն և տարիէ մըն ալ սբարմաջէթ մօմի պատրաստութիւնը:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի չէնքին վրայ աւելցած արտաքին ախտերու հիւանդանոցին կառուցումն աւարտած ըլլալով, երէկ բացումը տեղի ունեցաւ: Ուլէմաներ գրնուեցան և բարեմաղթութիւնք եղան վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին:

ՈՋԽԱՐՆԵՐ.— Մախսուսէի Տոլմա Պահչէ շոգենաւն երէկ Պանտրմաէն մայրաքաղաքս բերաւ 4000 ոչխարներ:

ՏԱՐԻՒՇՇԷՖԱԳԱՒ այս տարուան շրջանաւարտք պաշտօնի պիտի կոչուին Մաքսային վերատեսչութեան եւ հեռագրական ու Թղթատարական պաշտօնատուներուն մէջ:

ՂԱԼԱԹԻՈՑ մաքսատան մէջ յատուկ տեղ մը պիտի չինուի ներածեալ ապրանաց քննութիւնները կատարելու համար և առայդ 60,700 ղրշ. ծախք որոշուած է:

ԱՐԿԱԾ.— Առջի օրը, Պոլսոյ կողմը, երեք տարեկան գաղթական տղայ մը տանը ջրհորին մէջ ինկաւ և թէև անմիջական օգնութիւններ եղան, սակայն տղան գլխէն վիրաւորուած ըլլալով մեռած էր:

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱ.—3%

ԼՈՆՏՈՆ, 8.—Անգլիոյ Պանքային չաբաթական հաշուեկշռէն կ'երեւի թէ մետաղադրամին վրայ աւելցած է 1,383,000 ոսկի, առեւտրական թուղթերէն պակսած է 2,032,000 ոսկի և պանքատոմսերու պահեստին վրայ աւելցած է 1,723,000 ոսկի, որով պահեստից և յանձնառութեանց համեմատութիւնը 41.53էն բարձրացած է 46.55 առ 100ի:—Հետեւապէս, Պանքան իւր զեղչի սակն 100էն 4էն իջուց 3ի:

ՀՆՏԱԽՏ Ի ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 8.—Հնտախտակերպ հիւանդութենէ մարդ մը մեռաւ այսօր ի Փարիզ: Ի Նիմ, հնտախտիկի (ջոլէրին) համաճարակը կը շարունակէ: Ի Մոնբէլիէ, երէկ իրիկուընէ ի վեր, երկու մարդ մեռան հնտախտակերպ:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

Անուանի գրագէտ և հրապարակախօս Պ. Ֆէօտինեան տը Պոլինդիէռ (որուն դէմ մրցակից կը հանդիսանար Պ. Զօլա) Ֆրանսական Ակադեմիոյ անդամ ընտրեցաւ:

ՊԷՐԼԻՆ.—Խօսք կայ թէ Զարեւիչը պիտի նշանուի Հէսի Ալիս իշխանուհւոյն հետ, ծնեալ 1872ին:

ՓԷՇԹԱ.—Հնձոց վրայ յաւագոյն յոյսեր կան այժմ, շնորհիւ անձրեւներուն:

ՓԱՐԻԶ.—Խօսք կայ թէ Պ. տը Մոնդէպէլլօ Լոնտոնի դեսպան պիտի ըլլայ, և Պ. Լաֆայէթ Փեթերսպուրկի:

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 28 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտոնի վրայ		111 ¼
3 » Փարիզի	»	22 77½

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միութ. Դ. Սէրի]		24 13
Բէրայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ		24 13½
Կէս օրին		24 13
Թանկիլաթը Օսմանիյէ, երէկ երեկոյ		— —
» ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Թիւն	Սէրի	Ա.	56 —
»	»	Բ.	33 75
»	»	Գ.	25

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ		Անգլ. Լր.	5 22
Քրէտի Լիոնէ	»	»	7 28
Պանք տը Բօնս	»	»	3 20
Օսմ. Շանս է միւթօլ	»	»	4 20
Րէժի		Օսմ. Ոսկի	16 23
Թրամուէյ	»	»	557
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	»	»	490
Րումէլիի Երկաթուղի		ֆր.	89 ½
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի			57

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 20
Անգլիական ոսկի	»	110 11
Մարք Գերմանական ոսկի	»	107 20
Իմփէրիալ	»	90 20
Քրիմիք	»	51 17
Րուպլ Թղթադրամ	»	8 54
Մէճ. արծաթ (տալլ.)	»	107 30
Մանր արծաթ		103
Մէթալիք	»	97
Փաափիլէ		— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանին		6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՕՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 8 Յունիս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 45
» » 4 ½ %	106 10
Օսմանեան քօնսօլիտէ, Սէրի Դ.	22 23
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	492 50
Բրիօրիթէ Փիւքը (1890)	— —
Օսմանեան Երկաթուղի	90 25
» Րէժիի բաժնեթուղթք	377 81
Պանք Օթօման	600 93
Քրէտի Լիոնէ	765
Իտալական Ռանթ 5 %	93 30
Եգիպտական միացեալ	507 50
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 215
Օսմանիյէ Օսմանեան բանկ (յետ.)	388 42

ԼՈՆՏՈՆ, 8 Յունիս

Անգլ. քօնսօլիտէ		99 06
Օսմ. » Սէրի Դ.		21 93
» » » Ա.		56
» » » Բ.		33 75
» » » Գ.		23 12
Օսմ. փոխառութիւն 1871		99
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆտա Լոն)		97 30
Պանք Օթօման		13 93
Այտընի երկաթուղի		16
Դամասկոսի երկաթուղի		13 50
Եգիպտական միացեալ բանկի		100 62
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890		— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռուզիա)		101
Հելլենական		49 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ		25 374

ՊԷՐԼԻՆ, 8 Յունիս

Օսմանեան Երկաթուղի	89 40
Օսմ. Րէժի	190
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 355
» Փարիզի »	80 75

ՎԻԷՆՆԱ, 8 Յունիս

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	123 30
» Փարիզի	48 70
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	182 50
» Երկաթուղի	50 30

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԱՊԱԳԱՅ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Անհերքելի ճշմարտութիւն մըն է թէ առեւտուր ընելու, այսինքն բերքերու փոխանակութեամբ դրամելու համար, ունենալու է այդ բերքերը: Այս տեսակէտով, հաստատապէս համոզուած ենք թէ Թուրքիա կոչուած է առեւտրական մեծ ապագայ մը ունենալու:

Արդարեւ, մինչ ճարտարարուեստներու անհրաժեշտ նախնական նիւթերը աստիճանական սպառում մը դատապարտուած են յեւրոպա՝ ծայրայեղ արտադրութեան մը և բնակիչներուն աճեցման պատճառով հետզհետէ անբաւական դառնալով հողերուն բերման, Թուրքիա, որ ունի անսահման հողեր ուր ամեն քաղաքի կրնայ տրամադրելի ունենալ զանազան կլիմաներու տակ բացարձակ արդաւանդութեամբ ընդարձակ գետիններ, ընդարձակ ասպարեզ մը կը ներկայացնէ երկար տարիներ կանոնաւոր և չահաւոր կերպով ի գործ դնելու երկրագործութիւնն և հետեւապէս, մեծ և փոքր ճարտարարուեստները և ի վերջէ՝ առեւտուրը մանաւանդ: Օսմ. առեւտուրին վերապահուած այս փայլուն ապագայ բնութեան մէկ օժտումն է: Ուրախանալու է այս բարեբախտութեան վրայ և զայն զարգացնելու աշխատելու է, թոյլ չտալու համար որ ուրիշներ օգուտ քաղեն կայսրութենէ մը ուսկից ժողովուրդն ալ իր պակասութեամբը օգուտ չի քաղեր:

Ժողովուրդներու տնտեսական չարժումը քիչ չատ ուսումնասիրող մէկը պիտի նշմարէ թէ ամեն կայս երկիրներու մէջ երկիմօղլիներու հասարակութեան առաջին արգելքը կ'ըլլայ օտարներու գաղթումը, որք հոն կը ձգեն ապագայի կարեւոր գաղթականութիւններու նախանշանը: Մենք չունինք անշուշտ այն ցաւալի կանխագատումները զոր կարգ մը քաղաքակրթեալ երկիրներ կը զգանին այսօր ի մասին գաղթականութեան: Այս կանխագատումներ, որք արդէն դատապարտուած են տնտեսագիտութենէն և որք հակառակ են իրաւանց սկզբունքներուն, մեծապէս կը հակառակին օսմ. ժողովուրդին գարաւոր վեհանձնութեան և հիւրասիրական զգացումներուն: Այս զանազան նկատումներով, Կ. Պոլսոյ առեւտրական, երկրագործական և արհեստական թերթը բարի գալուստ միայն կը մաղթէ ամեն անոնց որք կը պատուեն կամ պիտի պատուեն մեր երկիրը՝ քիչ չատ երկարատեւ բնակութեամբ մը: Ասպնջականութեան այս պարտք մատուցանել տալու չէ սակայն մեզի թէ աշխարհքին մէջ անխախտ բնական օրէնք մը կայ որմէ ամեն կենդանական արարածներ, նոյնիսկ կարգ մը անկենդան մարմիններ, չեն կրնար թերանալ և որ կը կոչուի կենաց պայքար:

Անշուշտ այս պայքարին մէջ յաղթողները չեն միշտ որ օտար երկիր կը գաղթեն՝ առանց իրենց երկիրը դառնալու փափաքով, բայց գրեթէ ամեն գաղթական որ կը հեռանայ իր ծննդավայրէն՝ կը փափաքի այս պայքարէն յաղթական ելնելու օտար երկրի մէջ: Ինչպէս վերն բսինք, բնաւ պարսաւելի բան մը չկայ այս բաղձանքին մէջ որ մարդուս բնածին մէկ բաղձանքն է. բայց մեր բսել ուզածն է մեր հայրենակիցներու յանցապարտ անտարբերութիւնը որով չեն ուզեր իրենց ուղղուած զգացին պատասխանել և մեզօրէն կը յաղթուին անտեսական ճակատամարտի դաշտին վրայ: Ուրեմն խոհեմութիւն քարոզելու է մեր ժողովուրդներուն, մանաւանդ գիւղօրէից մէջ, որք պարտաւոր էին վերահաս ըլլալ կացութեան՝ չձգելու համար որ օտարներ անցնին իրենց տեղը գործունէութեան այն զանազան ճիւղերուն մէջ, որոց յառաջումն բարեբաստութիւն մը կ'ապահովեն Թուրքիոյ կլիմային ու հողին բնական ուժերը, այն անթիւ գիւտութիւններուն հետ որք նոր երկաթուղիներու շինութենէն առաջ պիտի գան:

Ինչ է ուրեմն, պիտի բսուի, այն ճիշդ նախագիծն զոր մեր ժողովուրդը պարտի պատրաստել և կէս առ կէս անոր հետեւիլ՝ ապագայապէս ինքզինքը պաշտպանելու համար մրցման դէմ որուն անտեսականապէս ենթարկուած է օտար երկրագործներուն, արհեստաւորներուն և վաճառականներուն կողմէ: Բարեբախտաբար պատրաստ է այս նախագիծը, վասն զի այն է զոր գաղթականները կը գործադրեն ամեն երկրի մէջ ուր կերթան կը հաստատուին և որմէ բնաւ չեն ետ քաշուիր ամեն անոնք որ առաջ քալել կը փափագին. այդ նախագիծն է կամքի կորով, աշխատութեան սէր, նախատես և խնայող միտք, ընկերակցութեան սկզբունք, գիտական խուզարկութիւն և առանին առաքինութիւններու վարժութիւն: Նոյնպէս տեղ կը պակսի մեզ թուելու համար բոլոր այն բարիքները որ յառաջ պիտի գան այս նախագծին բովանդակ մասին կիրառումէն, մինակ մասնաւորապէս սա կէտին վրայ կը ծանրանանք թէ մեր երկրագործ ժողովուրդը պէտք չէ որ սարսափի դրամագլխի, տեսական ծանօթութիւններու, հողագործական կատարելագործեալ գործիքներու եւլյոց նման գիւտութիւններ չունենալէն, որովհետեւ կը շրջապատուին գաղթականները երբ տեղ մը հաստատուին: Անոնք առաւելութիւններ են ասոնք որ ամեն մարդ կրնայ ձեռք բերել և բնիկ ժողովուրդը չատ աւելի դիւրութեամբ քան օտարները:

Արդէն, Վեհ. Սուլթանի լուսամիտ կառավարութեան հովանաւորութեան ներքեւ գիտութեան և գրականութեան լոյսերը բարերարաբար կը սփռուին ընկերային ամեն խաւերու մէջ, երկրագործական վարժարաններ և տիպարագարանքներ կը հիմնուին Թուրքիոյ զանազան կողմերը: Միւս կողմէ, Երկրագործական դրամատան յարատեւ յառաջդիմութիւններուն շնորհիւ, կարգ մը յարաճուն թուով երկրագործներ կը վայելեն դրամագլուխ և վարկ: Այս ամենը իրողութիւններ կը կազմեն որք յաջողութիւնը դիւրին կ'ընծայեն ամեն յառաջդիմասէր մարդերու: Երբ այս կացութեան հանդէպ բերուի Թուրքիա ծնող երկրագործներու, արհեստաւորներու և վաճառականներու ծանօթ գերազանցութիւնը, ուրիշ չատ մը պարագաներու մէջ—ինչպէս սեպհականութիւն լաւագոյն հողերու, ծանօթութիւն երկրին լեզուին, վարժութիւն կլիմայի և ուրիշ դիւրութիւններ զորս երկար կ'ըլլայ հոս թուել—պիտի ընդունուի որ մեր ժողովուրդը բնաւ պատճառ մը չունի վախնալու օտարներու ներկայ կամ պատահական մրցումէն առեւտուրի, արհեստի և երկրագործութեան մէջ ի Թուրքիա, մանաւանդ որ կայս. կառավարութիւնը իր կողմէ ոչ մէկ զոհողութիւն չի խնայեր հայրենի հարստութիւնները նախ մշակելու և ապա Վեհ. Սուլթանին հաւատարիմ հպատակներուն տրամադրութեան տակ դնելու: Մասնաւորապէս առուտուրը նպաստաւորուած է այն անթիւ բարենորոգումներէն որք իրականացած են յորմէ հետէ կը գահակալէ Վեհ. Սուլթան Համիտ Բ. Խանն: Ելմտական քանձը տակաւին վերջերս հաւանեցաւ կարգ մը զոհողութիւններու, որպէս զի օսմանեան կայս. պանքան կարենայ իր մասնաճիւղերուն թիւն աւելցնել այն գաւառներուն մէջ որոնցմէ կ'անցնին նոր երկաթուղիներ և անցնելու վրայ են:

Այս պայմաններուն մէջ բնիկ վաճառականները, մանաւանդ փոքր Ասիոյ, չեն կրնար տրտնջալ թէ պետութիւնը կը զլանայ իր պաշտպանութիւնը, և հասու ըլլալով արտադրութեան և սպառման պայմաններուն մէջ առաջ եկած ամենափոքր փոփոխումներուն ինչպէս նաեւ փոխանակութեան դիւրութիւններուն, և տասը հետ մէկտեղ պարկեշտ և խոհեմ ըլլալով, անվկանդ պիտի ըլլան իրենց դիրքին մէջ և չպիտի թողուն որ մէկն իրենց տեղ անցնի:

(Առեւտրական Լրաբեր)

ՔԻՉ ՄԸ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴ

Երբ անգլի Եւրոպացի գեղուհիներն իրենց պչրանքին ու արդուզարդի գեղուն տենչանքին յագեցումը կը գտնեն ամէն օր հրատարակուող նորաձեւութեան թերթերու ու պատկերազարդ հանդէսներու մէջէ, ի՞նչ պատճառ կայ որ մեր զարդասէր գեղեցիկ սեռն ալ անմասն մնայ այս հաճոյքէն. կընոջական փափկիկ զգացումներուն դէմ գրկանք մը կամ անխղճութիւն մը չէ՞ այս։ Թերեւս ըսողներ ըլլան թէ մեր կիներուն արդուզարդին խնդրով զբաղելէ շատ աւելի կարեւոր խնդիրներ կան զորս քննել, ուսումնասիրել աւելի օգտակար կ'ըլլայ մեր կիներուն, որք այնքան հեռի են եւրոպուհիներու բարքն ու վարքը, կամ մանաւանդ գեղեցկագիտական ճաշակն ունենալէ։ Բայց յայտնի ճշմարտութիւն մըն է թէ ամէն ժամանակի և ամէն երկրի մէջ կինը կը ներկայանայ իր անփոփոխ, բնածին հանգամանքովը. — ամէն բանէ աւելի իր գեղին ու իր վայելչագեղութեանը հոգ տար։ Եւրոպացի ամենէն տաղանդաւոր կինն ապա-

ՄԵՆԱՄԱՐՏԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Շառլ-Հանրի տը Մարմօն կոմսն իր հասցէին հետեւեալ անստորագիր նամակը կը ստանար.

Եթէ Պ. տը Մարմօն հետաքրքրուի, գիշեր մը առաւօտեան ժամը 2ին միջոցները, տիկին տը Մարմօն կոմսուհւոյն սենեակը տանող սանդուղները թող լրտեսել տայ եւ պիտի տեսնէ որ գիշերն ան այդ ժամուն երիտասարդ մը կայցելէ իր կոմսուհի տիկնոջ սենեակը։ Այդ երիտասարդ քիչ շատ նմանութիւն ունի Արման տը Վ. ընտիւ ... դերակոմսին։

— Երբե՛ք, ըսաւ ինքնին Պ. տը Մարմօն, այս գիրն ո'չ մէկտեղ տեսած եմ...

Նամակը ճմրթեց, կրակարանը նետեց, և յետոյ արմուկը չըմինէին կռթնցընելով սկսաւ մտածել.

Ինքը' յիսուն տարեկան էր, և իր կինը' հազիւ երկսուն։

— Արդարեւ, ըսաւ, մինչեւ ցայսօր կինս անբասիր եղած է. գաւակ չունի որ ...

ԼԱՆՕԼԻՆ

ՔՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու։

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և դէմքի պահպանման։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւնրթութեանց։

Կը վաճառուի ամէն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս

Մ. Ա. ՖՐԷՍԵԼԻՍ

Կալաթա, Միրթէզանի փողոց, Գրիւածեան խան։ 398

Ընդդէմ սրտամթեան. — Վիշիի ջուրն փոշին։

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ

Գ. Պաղտատլեան

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

	Գին
1. Խօսակցութիւն Ֆրանսէն լեզուի — Տ. Զօշագեան	6
2. Անգլիր Դպրութիւն եւ Առակք — Վահան Վրդ. Տէր-Մինասեան	30
3. Ընտրանի էջեր Թուրքիէ — Մ. Գարբիէլեան	4
4. Շար Հայ կենսագրութ. Ա. Բ. Գ. Դ. — Ա. Յ. Այվազեան	8
5. Օրինագիրք ամուսնութ. Ծոյն Եկեղ. — Տ. Զօշագեան — Ա. Սուրէնեան	15
6. Պատկեր աշխարհ. գրական. Ա. Բ. — Գուրգէն	15
7. Ցուցակ Հայ. Ձեռագր. ի Թուրքիա. — Տրդատ Վրդ. Պալեան	7
8. Ծաղիկներ Անգղ. Դրականութենէն — Մ. Մինասեան	5
9. Մանր ուսումն երկրագործութեան — Թրգմ. Կ. Վահան	4
10. Պնակք խօսուածք (Այրուբէնք).	1

Ը.Դ ՄԱՄԼՈՎ. — Մենկնութիւն Սուրբ Աւետարանի. քնեաւր աշխարհաբառով։

Դրատանս մէջ կը գտնուի ամէն տեսակ գրքեր Լեզվէս եւ գրատնկներ եւ գրչայի պիտոյք եւ Թղթեղէնք։ Նաեւ Հայերէն, Գաղղիերէն եւ Ցանարէն փոխանակագրեր եւ պատասխանագրներ։

ՄԻՐԱՑԻ ՄԱՍԻՐԻ ՉԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

[illegible], 3 ... 188[illegible]

...

ՏՐ. Ա. Ա. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վ. Ս. Սուլթանին

ԻԼԱՆ

Ալիւէ վէ մէզարխ նեզարէթը ... 1250 ... 25000 ... 22 ... 30 ... 100 ... 5 ... 10 ...

21 զիլգատէ 310

25 մայիս 309 624

ԻԼԱՆ

ԽԱՅԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Հերէքէ ֆապրիգայի հիւմայունիւնտա պօխսար զայէլք խալըխ վէ զամաշը մէմին օլմագ իւզրէ ... 17 ... 288 ...

13 մայիս 309 6—12

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ [illegible]

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1.000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնուած Լոնտոնի մէջ 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնուած առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է, որոյ բաժնետերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18.000.000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի [illegible] կալուածք, կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սոսկ [illegible] ուր ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Կամուրջի գլուխ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ և ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա ԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	8.000.000
Պահեստի դրամ	»	6.889.695
Տարեկան հասոյթ	»	16.890.344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ [illegible] նակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՑՈՒԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱՉ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 6.250.000 Պահեստի դրամ ֆրանք 2.585.853

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թէթէատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Նոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է Եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն և պահեստի դրամն է Աւելի քան 100.000.000 Ֆրանք

Լիազօր Ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գափու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14 369

ԻԼԱՆ ՊԱԶԱՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Գարանը տագիք Փապրիգալ հիւմայունը խաքէյլամիւշ միվճուտ պալլօնան 6 ատէթ քէօհնէպալամար գազզանը իլէ տախիլ վէ խարիճ Փապրիգ-տա միվճուտ պալլօնան սաչ Թիմուր տէօքմէէէ ահիտ ումում խուրտալարըն պիր պիրի իւզէրինէ պէհէր ճէտվելը գէճէսի 12 փարատա Թալիպի ծօհտէսինտէ օլտուղունտան պուֆիւթա զամմ իլէ իշթիրաա Թալիպ օլան վէ չէրայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տաիրէսինէ վէ պու գազզան վէ խուրտալարը կէօրմէք իսթէյէնլէրին մէզքիւր Փապրիգաեա իչպու մահըսը բուլմինին նիհաեէթինէ գատար միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 28 2—3

Պէշիննճի օրտուի հիւմայունա մէնսուպ նիզամիեէ 34ընճի ալայըն 4ընճի Թապուրընըն 4ընճի պէօլիւկինին եւեգ պաշլը էվէլի օլուպ մօ. ախարրէն 40ընճի նիշանճը Թապուրունուն գօլ աղասը Նասպ վէ Թաեին պույրուլան Հասան աղա Խասսա օրտուի հիւմայունը միւսթահֆըզը Թալիպ պիրինճի ալայըն իքինճի Աստ բազարը Թապուրունտա 94 սէնէսինտէ սիքքէի խալիսէ օլարագ մաթլուպը օլան 460 ղրշ.ը նամըքք վէ 16590 նումէրօսընը հավի պիր գըթա սուրէթ գազաէն զայ օլմուշ օլտուղունտան մէզքիւր սուրէթ հէր քիմին էէտինէ կէչմիշ իսէ Թարիխը իլանտան իթիպարէն 15 կիւնէ գատար Պապը վալաի Սէրասքէրի մուհասէպաթ տաիրէսի տէօրտիւնճիւ շիւպէսինէ Թէսլիմ իյլէմէսի լազըմ կէլէճէկի վէ միւտտէթը մէզքիւրէ մէզքիւր սուրէթ զուհուր իթմէզ իսէ միւճէտտէտէն տիկէրինին Թասթիրի մուգարրէր պուլունմալըա իլան քէֆիլէէթէ իսթիտար օլունտու։ Նօ. 29 2—3

Նիզամիեէ խաարճիէ իչուն պիր սէնէ գարֆընտա լիւզում օլտուգձա ալընմագ իւզրէ միւպաեաաը մէվգի միւնագասաեա գօնուլան տօն վէ մաէն եաղը իլէ ինճէ վէ գալըն գընապ սիճիմ գաթրանլը խալաթ իսթիփրիւ վէ բէչլինա վէ մաէն բիք տէօքմէնին Փիեաթը մուրագգամէլէրի իլէ Թալիպլէրի ծօհտէսինտէ օլուպ իչպու մահըսը բուլմինին 26ընճը չարշէնպիհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի 100ռէ 5 Թէնզիլի գաբուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա Թալիպ օլան վէ չէրայիթի անլամագ իսթէյէնլէրին, մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 23 3—3

Տէօրտիւնճիւ օրտուի հիւմայուն Թէրգիլսաճսի իչուն միւպաեա օլունմագ իւզրէ մանգալինճէ մէվգի միւնագասաեա գօնուլմուշ օլան 5000 Թօփ 8 լիպրալըք վէ 9800 Թօփ տախի 7 լիպրալըք Ամերիգա պէզլէրինին պէհէր լիպրասը 6 ½ ղրուշա օլարագ Թալիպի ծօհտէսինտէ օլուպ Փիի մէզպուրուն Թէնզիլի իլէ իթասա Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն նիհաեէթ 10 կիւն խիթամընա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 24 3—3

Սէլանիք Փըրգասընտա պուլունան հայվանաթ իչուն 309 սէնէսինտէ լիւզումը օլսա մանգալինճէ մէվգի միւնագասաեա գօնուլան 38 գալէմ էշեաեը մուլթապիէի իթասա Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտան իթիպարէն նիհաեէթ պիր հաֆթա խիթամընա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 25 3—3

Եանեա ճիհէթինտէ պուլունան Ծինուտը Ճէնապը միւլիւքէանէնին պիր սէնէլիք խաարճէլէրի իչուն միւպաեաաը մանգալինճէ մէվգի միւնագասաեա գօնուլան Էրզագըն պուլրաճա իթասընա Թալիպ օլանլարըն վէ չէրայիթին անլամագ իսթէ-

էէնլէրին Թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթաեա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 26 3—3

Տէրսանէթի վէ ճիվարընտա պուլունան Ճինուտը Ճէնապը Շահանէ մունաէէնաթը իչուն գօնթուրաթօսը մէրսումէ օլան լաշմըն միւտտէթը մուգավէլէսի խիթամ պուլունմագտա օլմասը իլէ պիր սէնէլիք օլմագ իւզրէ էէնիտէն գօնթուրաթօեա բաղլը օլունաճագ օլան վէ մէվգի միւնագասաեա վազ խիլէն լաշմըն իթասընա Թալիպ օլան վէ չէրայիթը անլամագ իսթէյէնլէրին Թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթաեա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 27 3—3

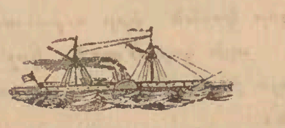

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

[illegible] Լիվէրփուլ և Արեւելեան միջեւ

Անուանք	Թօնն.	Անուանք	Թօնն.
[illegible]	7718	[illegible]	4848
[illegible]	7718	[illegible]	4531
[illegible]	7391	[illegible]	3574
[illegible]	7268	[illegible]	2403
[illegible]	5587	[illegible]	2393
[illegible]	5517	[illegible]	2166
[illegible]	4809	[illegible]	2240
[illegible]	4557	[illegible]	2144
[illegible]	2.43	[illegible]	1870
[illegible]	1876	[illegible]	1866
[illegible]	1814		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Չ. ԺՈԼԻ [illegible]

Thomas C. Joly

Ալեքսիանտրօս խան Թիւ 401 Ղալաթիա 17

ԱՒՍԱՋՐՈՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Իթրիեսթ-Լոյտ, Կ. Պոլսոյ և [illegible]

ԹԻՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ [illegible]

Անուանք	Թօնն.	Անուանք	Թօնն.	Անուանք	Թօնն.
[illegible]	2000	[illegible]	1600	[illegible]	3200
[illegible]	3000	[illegible]	3500	[illegible]	1700
[illegible]	3500	[illegible]	2200	[illegible]	1500
[illegible]	2300	[illegible]	1800	[illegible]	1000
[illegible]	3000	[illegible]	2200	[illegible]	2800
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	4400
[illegible]	2200	[illegible]	5000	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	7000	[illegible]	3000
[illegible]	8300	[illegible]	1200	[illegible]	3500
[illegible]	2600	[illegible]	5000	[illegible]	3500
[illegible]	2500	[illegible]	2300	[illegible]	4000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	4200
[illegible]	2000	[illegible]	4200	[illegible]	2000
[illegible]	2700	[illegible]	2200	[illegible]	2000
[illegible]	5000	[illegible]	2000	[illegible]	4300
[illegible]	2500	[illegible]	4500	[illegible]	3000
[illegible]	3400	[illegible]	3000	[illegible]	1200
[illegible]	2500	[illegible]	1500	[illegible]	2800
[illegible]	2500	[illegible]	4300	[illegible]	900
[illegible]	4800	[illegible]	6500	[illegible]	5000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	5000
[illegible]	2600	[illegible]	3100	[illegible]	3600
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	1000
[illegible]	3200	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	2600	[illegible]	5000	[illegible]	200
[illegible]	800	[illegible]	4500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2000	[illegible]	120
[illegible]					5000
[illegible]					8000
[illegible]					8100

Իոնիօ շոգենաւը, նաւապետ Ուսգըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն աստ հասաւ։

Տուրօ շոգենաւը, նաւապետ Մարշըլ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 9ին պիտի մեկնի Պոլսոյ համար։

[illegible]

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՐԴԻ

Գալաթիա

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

604

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն, Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Րօյալ Վինտզօրը գեղը, որովհետեւ այս գեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին առջին։ Այս գեղ, որուն տէրը չքագրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի։ Այս գեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վէրժինի վարդի ալեզանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Րօյալ Վինտզօրի ծախուած տեղերը։

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքագրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդէսին մէջ։

Քանի տարուան յաջողութիւն Իտալիա, Ամերիկա, ի Հնդկաստան, Աֆրիկէ և այլուր։ — Չքագրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրուսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիէննայի մի ջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ ըմպելին է։ — Շատ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն [illegible] երկիրներու տենդերու, [illegible]։

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանգստացնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամենէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ կամ վերջը։ [illegible] կարելի է խառնել զայն գինիի, Րէյձի ջրոյ և խահուէի հետ։

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, դեղագործներու և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՔՔԻՍ. 2218

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՕՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4.000.000

Յարգ. հրդեհի արկածից համար տուած է » 35.000.000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քաղաքին և գիւղերուն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ԶԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ

140 Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ. Պահճէ Գափու, Մէյտանճըք օղլու, Ռուիմալ խան։

EMULSION SCOTT

(ՍԳՕԴԻ ՕՀԱՌԱՆԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁՈՒԹ ԻՒՂ

[illegible]

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՕԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, Իբօֆօսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոյլերը

Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճագճութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով

Գլխ. վաճառք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՆՍԸՐ ԵՒ ՀԱՌԻՍ

ՍԷՅՏԷԼ ՆԱՈՒՄԱՆ ՏՐԷԶՏԱ (Սաքսոնիա)

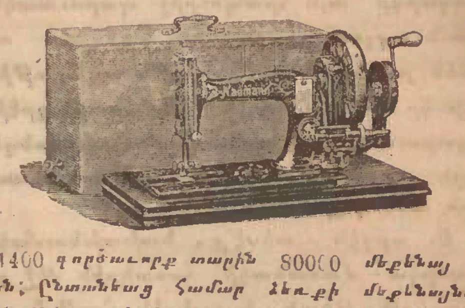

1400 գործաւորք տարին 80000 մեքենայ կը շինեն, Ընտանեաց համար հեւքի մեքենաներ Դերձակներու և կօշկակարներու համար ոտքով շարժող մեքենայներ։ Կարի մեքենաներու ամենէն լաւ տեսակը

ԾԱՆՕԹ. — Սաքսոնիայի և Նաումանի բաւն իւ մեքենայներուն վրայ վերոյիշեալ մետալները նկարուած են։

Թուրքիոյ ընդհանուր գործակատար Մ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆԵԱՆ, Պոլիս, Պահչէ Գափու, Մէյտանճըք օղլու Թիւ 54 և 56 489 26—26

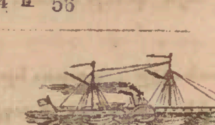

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլէյի և Պաթումի միջեւ կանոնաւոր [illegible]

«Ար Էնի» շոգենաւը յունիս 1/13ին երեկոյեան ժամ 5ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Կիրասօն և Տրապիզոն։

«Միրքասի» շոգենաւը, յունիս 8/20ին Մարսիլիա պիտի մեկնի։

Բարեզ Լիօն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ երթեւեկութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք

Բ. » 175 »

[illegible]

Նաւողէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹՈՄԱՍԻ ՐԷՑՈՒԼ

477 [illegible]

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՕԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1893, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	8	62	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50			
	Առաւօտ										Իրիկուն															
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	
Կ. Պոլիս ...	6 10	6 30	7 00	7 30	8 56	9 27	10 ...	10 30	11 ...	11 45	1 30	2 ...	2 34	3 ...	4 ...	4 30	5 ...	5 30	6 ...	6 33	6 57	7 30	7 45	...	...	...
Գում-գափու ...	6 20	6 46	7 09	7 42	9 05	9 37	10 11	10 39	11 09	11 55	1 41	2 9	2 44	3 10	4 11	4 43	5 11	5 43	6 11	6 44	7 07	7 46	7 54	...	...	...
Եէնի-գափու ...	6 24	...	7 13	7 46	9 0	9 41	...	10 43	...	11 59	1 45	2 13	2 48	3 14	4 15	4 47	5 15	5 47	6 15	...	7 11	...	7 58	...	...	...
Տաւշան փաշա ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա ...	6 30	...	7 19	7 52	9 15	9 47	...	10 49	...	12 05	1 51	2 19	2 54	3 20	4 21	4 54	5 22	5 54	6 22	...	7 17	...	8 4	...	...	...
Եէտի-գուլէ ...	6 35	7 04	7 26	8 10	9 20	9 52	10 20	10 54	11 18	12 09	1 57	2 2[illegible]	3 ...	3 33	4 27	5 ...	5 2[illegible]	5 59	6 29	6 53	7 22	7 58	8 7	...	...	...
Մագրիգիւղ ...	6 49	7 18	7 41	8 22	9 32	10 03	10 32	11 05	11 30	12 09	2 10	...	3 13	...	4 40	5 14	5 44	6 10	6 4	7 4	7 [illegible]4	8 12	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ ...	...	7 32	7 51	8 32	9 42	...	10 42	...	11 44	12 19	2 20	...	3 23	...	4 50	...	5 54	...	6 56	...	7 44	8 22	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք. ...	...	7 42	...	...	...	...	...	...	11 54	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 06	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՕԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	61			
	Առաւօտ										Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք. ...	5 53	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	12 45	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 07	...	...	...
Այ Ստեֆանօ ...	6 05	7 02	...	...	8 11	8 52	9 53	...	10 53	...	...	12 57	...	2 58	...	3 55	5 01	...	...	6 27	...	7 22	...	...	...
Մագրիգիւղ ...	6 17	7 16	7 40	...	8 25	9 06	10 06	10 40	11 05	11 29	12 40	1 1[illegible]	...	3 11	...	4 09	5 14	5 42	6 5	6 43	7 11	7 44	8 01	...	...
Եէտի-գուլէ ...	6 33	7 28	7 55	8 12	8 34	9 19	10 19	10 53	11 17	11 42	12 52	1 23	2 27	3 24	3 54	4 25	5 30	5 5[illegible]	6 31	6 54	7 35	8 07	8 14	...	...
Սամաթիա ...	6 37	7 38	...	8 16	...	9 24	10 24	10 57	11 21	11 46	12 57	1 28	2 31	3 29	3 58	4 29	5 34	6 02	6 35	6 58	7 38	...	8 30	...	...
Տաւշան փաշա ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գափու ...	6 43	7 39	...	8 22	...	9 30	10 30	11 03	11 27	11 52	1 03	1 34	2 37	3 35	4 04	4 35	5 40	6 08	6 41	7 04	7 43	...	...	...	...
Գում-գափու ...	6 48	7 44	8 04	8 28	8 48	9 35	10 38	11 08	11 33	11 58	1 08	1 38	2 42	3 41	4 08	4 39	5 46	6 11	6 45	7 08	7 53	8 23	8 39	...	...
Կ. Պոլիս ...	6 56	7 52	8 12	8 46	8 56	9 43	10 46	11 16	11 41	12 06	1 16	1 46	2 50	3 49	4 16	4 47	5 54	6 22	6 53	7 16	8 01	8 32	8 47	...	...

Կառք ծրարներն ամսոյս կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք 61 և 63 Թիւ կառախմբոց մէջ միայն կ'ընդունուին։ Ցնոր տնօրինութիւն, Թիւ 3. 9, 10. 13, 38, 41, 42 և Թիւ 45 կառախմբերը միայն կիրակի մը կանգ պիտի առնուն ի Զէյթունլու Պուրնու։ 1